

Soubory a složky

Informatika | 4. třída

Cíle hodiny

- Žák se orientuje v základní struktuře souborů a složek, rozliší mezi souborem a složkou v počítači.
- Žák samostatně pracuje s průzkumníkem souborů při vytváření, přesouvání, kopírování a mazání souborů a složek.

1. Evokace (10 minut)

- **Hra na knihovnu: Třídění kartiček s názvy souborů do složek podle typu (obrázky, dokumenty, hudba)**

1. Příprava:

- Kartičky s názvy souborů (3 sady po 5 kartičkách)

Obrázky	Dokumenty	Hudba
dovolena.jpg	ukol.doc	pisnicka.mp3
fotka.png	dopis.txt	skladba.wav
obrazek.gif	referat.pdf	koncert.mp3
selfie.jpg	poznamky.doc	album.mp3
kocka.png	clanek.pdf	melodie.wav

2. Rozdělení třídy:

- 3 skupiny po 3-5 žácích
- Každá skupina = jedna složka (Obrázky, Dokumenty, Hudba)

3. Průběh aktivity:

- Kartičky rozložené na stole, lícem dolů
- Skupiny postupně otáčejí kartičky
- Podle přípony souboru určí správnou složku
- Bod získá skupina, která první správně určí typ souboru

4. Kritéria úspěchu:

- Správné zařazení souborů podle přípony
- Vysvětlení důvodu zařazení
- Vítězí skupina s nejvíce body

5. Reflexe:

- Skupiny vysvětlí, podle čeho poznaly typ souboru
- Diskuze o dalších známých příponách

Filemanager třídí složky:
Průvodce správou souborů:

<https://zijukompostyl.cz/trideni-odpadu/filemanager-tridit-slozky-pruvodce-spravou-souboru/>

2. Uvědomění (25 minut)

• Společné prozkoumání struktury složek v počítači pomocí průzkumníka Windows

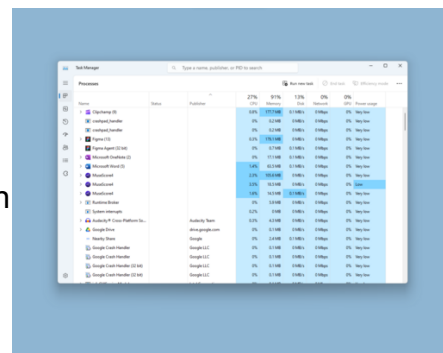
1. Spuštění průzkumníka Windows

- Klávesová zkratka Windows + E
- Ikona na hlavním panelu

2. Demonstrace na projektoru - žáci sledují a opakuji na svých počítačích:

- Otevření složky Dokumenty
- Otevření složky Obrázky
- Otevření složky Hudba
- Návrat o úroveň výš pomocí šipky zpět

3. Praktická ukázka typů souborů:

Průzkumník souborů Windows 11

Zdroj: [WikiMedia](#)

Typ souboru	Příklad	Koncovka
Textový dokument	dopis.txt	.txt, .doc
Obrázek	foto.jpg	.jpg, .png
Video	film.mp4	.mp4, .avi
Hudba	písnička.mp3	.mp3, .wav

4. Aktivita - Hledání pokladů (5 minut):

- Žáci ve dvojicích
- Úkol: V průzkumníku najít a zapsat do sešitu:
 - 2 textové soubory
 - 2 obrázky
 - 2 video soubory
 - 2 hudební soubory

5. Kontrola výsledků:

- Dvojice postupně sdílí své nálezy
- Společná diskuze o nalezených typech souborů

Kritéria úspěchu:

- Žák správně identifikuje alespoň 6 z 8 požadovaných souborů
- Žák rozliší typy souborů podle jejich koncovek
- Žák se orientuje v základní struktuře složek počítače

📄 Důležitost organizace souborů: <https://tech-lib.eu/tech/dulezitest-organizace-souboru-pruvodce-pouzivanim-souboroveho-systemu/>

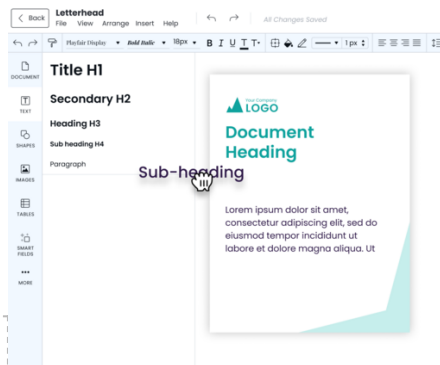
• Praktické cvičení: Vytvoření vlastní struktury složek a manipulace se soubory

1. Příprava pracovního prostoru (2 min)

- Spuštění průzkumníka Windows (Win+E)
- Navigace do složky Dokumenty

2. Vytvoření struktury složek (4 min)

- o Vytvoření složky "Moje projekty" (pravé tlačítko myši > Nová složka)
- o V ní vytvoření podsložek: "Škola", "Volný čas", "Hry"

3. Manipulace se soubory (6 min)

Úkol	Řešení
1. Vytvoř textový soubor "rozvrh.txt" ve složce Škola	Pravé tlačítko > Nový > Textový dokument
2. Zkopíruj soubor "rozvrh.txt" do složky Volný čas	CTRL+C na souboru, CTRL+V v cílové složce
3. Přejmenuj kopii na "aktivita.txt"	F2 nebo pravé tlačítko > Přejmenovat
4. Přesuň "aktivita.txt" do složky Hry	Přetažení myší (drag and drop)

Marq screenshot with drag and drop in the editor
Zdroj: [WikiMedia](#)

4. Kontrola výsledků (2 min)

- o Žáci otevřou složku "Moje projekty"
- o Kontrola struktury: 3 podsložky, správné umístění souborů
- o Kritérium úspěchu: Kompletní struktura složek, soubory na správných místech

☼ Materiál do výuky: Práce se soubory a složkami:

<https://dum.rvp.cz/materialy/prace-se-soubory-a-slozkami.html>

- [Aktivita - Bingo](#) (~10 minut, zařadit podle tempa hodiny)

3. Reflexe (10 minut)

- **Kvíz: Rozpoznávání typů souborů a operací s nimi pomocí interaktivních otázek**

1. Příprava:

- o S přáním hezkého dne

>(((°> <°)))<

Petr Kyncl, DiS.

tel. 731 692 386

email: petr@kyncl.eu

datová schránka: bp5v34x

TELEGRAM: @PEKY1

Projektor / interaktivní tabule

- o Každý žák má papír a tužku na zapisování odpovědí

2. Struktura kvízu:

Kvíz: Soubory a složky

1. Který z těchto souborů je prezentace?

- a) dokument.doc
- b) tabulka.xlsx
- c) prezentace.pptx
- d) obrazek.jpg

2. Co znamená přípona .txt?

- a) obrázek
- b) textový soubor
- c) video
- d) hudba

3. Kam nejlépe uložíš školní dokumenty?

- a) do složky Dokumenty
- b) na plochu
- c) do koše
- d) do složky Obrázky

4. Jakou ikonu má obvykle složka?

- a)
- b)
- c)
- d)

5. Co se stane se souborem, když ho přetáhneš do koše?

- a) zkopíruje se
- b) přejmenuje se
- c) smaže se
- d) otevře se

Otázka	Správná odpověď
Co je uloženo v souboru kocicka.jpg?	Obrázek
Jakou klávesovou zkratku použijeme pro kopírování?	CTRL+C
Který soubor obsahuje hudbu: dopis.txt nebo pisnicka.mp3?	pisnicka.mp3
Jak vytvoříme novou složku?	Pravé tlačítko myši -> Nová složka
Jakou klávesovou zkratku použijeme pro vložení?	CTRL+V

3. Průběh aktivity:

- Žáci pracují ve dvojicích
- Promítání otázek postupně na plátno/tabuli
- Čas na odpověď: 30 sekund na každou otázku
- Dvojice zapisují odpovědi na papír

4. Vyhodnocení:

- Společná kontrola odpovědí
- Za každou správnou odpověď 1 bod
- Vítězí dvojice s nejvyšším počtem bodů

5. Kritéria úspěchu:

- Minimálně 3 správné odpovědi z 5
- Schopnost vysvětlit svou odpověď

X-plore File Manager - souborový specialista:

<https://www.svetandroida.cz/x-plore-file-manager-souborovy-specialista/>

- [Aktivita - Zpětná vazba](#)

Nápady k samostatné práci pro žáky

Vytvoř si na počítači následující strukturu složek a proved' uvedené úkoly:

1. Ve složce Dokumenty vytvoř novou složku s názvem "Moje sbírka".
2. V této složce vytvoř tři podsložky s názvy: "Fotografie", "Texty" a "Zvuky".
3. Ve složce "Texty" vytvoř nový textový soubor s názvem "seznam.txt".
4. Do souboru "seznam.txt" napiš 5 různých typů souborů, se kterými ses už setkal/a (například: .jpg, .mp3, .doc).
5. Vytvoř kopii souboru "seznam.txt" a přesuň ji do složky "Zvuky".
6. Přejmenuj přesunutý soubor na "hudba.txt".

Napiš odpovědi:

- a) Jaký je rozdíl mezi složkou a souborem?
- b) K čemu slouží přípona souboru (například .jpg, .mp3, .txt)?
- c) Jaké znáš způsoby, jak přesunout soubor z jedné složky do druhé?

Tento úkol přímo navazuje na cíle hodiny a prohlubuje získané znalosti a dovednosti:

1. Ověřuje pochopení hierarchické struktury složek a rozdílu mezi souborem a složkou (Cíl 1) prostřednictvím vytváření vlastní struktury složek a praktických otázek.
2. Procvičuje praktické dovednosti práce se soubory a složkami (Cíl 2):

- vytváření nových složek a souborů
 - kopírování a přesouvání souborů
 - přejmenování souborů
 - orientace v systému složek
3. Teoretické otázky na konci úkolu ověřují pochopení základních konceptů probíraných v hodině a nutí žáky formulovat své porozumění vlastními slovy.